

RAZGOVOR: ŽELJKO PERIĆ, VLASNIK KONZULTANTSKE KUĆE CAPER, POVODOM 5. OBLJETNICE POSLOVANJA, O STRATEŠKIM SAVJETOVANJIMA I UTJECAJU GLOBALNE KRIZE NA OVU VRSTU USLUGA

Prilike koje se pojavljuju u krizi treba iskoristiti jer se više nikada neće ponoviti

Većinu naših poduzeća kriza je zatekla s visokom razinom duga, pa je razumljiv njihov strah od rizičnijih pothvata. No, oni koji imaju novac i snažnije bilance morali bi biti hrabriji u realizaciji ambicioznijih razvojnih planova

Branko PODGORNIK

Savjetnička kuća CAPER ove godine obilježava pet godina poslovanja. Željko Perić, osnivač Capera, pokrenuo je tvrtku 2005. godine s idejom da tržištu ponudi usluge savjetovanja u složenim projektima preuzimanja ili prodaje kompanija, što su u to vrijeme u Hrvatskoj uglavnom radile velike banke. Caper pruža i usluge strateškog savjetovanja, ali samo za manji broj biranih klijenata. Kvalitetu Capera prepoznala je jedna od najvećih svjetskih investicijskih banka, londonski HSBC, koji s Caperom surađuje na velikim projektima u regiji.

Bogato iskustvo koje je Perić stekao u svojoj 25-godišnjoj karijeri u velikim poslovnim sustavima i različitim podnebljima, uspješno je sa svojim timom suradnika ugradio u poslovni model Capera, koji je od svoga osnutka realizirao transakcije ukupne vrijednosti oko 3 milijarde kuna.

U kojoj je mjeri gospodarska kriza pogodila konzultantske kuće?

– Posljedice krize osjetile su i konzultantske kuće, iako s različitim intenzitetom, ovisno o tipu usluga na koje se pojedini konzultanti fokusiraju. Naime, u vrijeme krize raste potreba za uslugama savjetovanja vezanih na financijsko i poslovno restrukturiranje, a uglavnom zbog štednje, pada interes za ostale vrste usluga. Neke usluge, kao što je savjetovanje u projektima akvizicija i prodaje kompanija, na što smo i mi u Caperu u najvećoj mjeri fokusirani, gotovo su zamrle u zadnjih godinu i pol: valuacije su značajno pale, pa se vlasnici ne odlučuju na prodaju, a s druge strane kupci odustaju zbog neizvjesnosti, ili otežanih uvjeta financiranja.

Koliko su tražene konzultantske usluge u Hrvatskoj, kad je riječ o biznisu, u odnosu na razvijenije zemlje?

– U razvijenim ekonomijama ne postoji uspješna kompanija koja tijekom svake godine ne koristi usluge savjetnika, bilo da se radi o strateškom savjetovanju, savjetovanju u nekim specifičnim područjima poslovanja, ili kompleksnim projektima.

Konzultacije uvijek korisne

Kod nas se također stvari postupno mijenjaju i sve više poduzetnika shvaća da svoja znanja i ideje trebaju kombinirati i testirati s nekim tko ima objektivan pogled izvana, a čija su iskustva brojnija i raznolikija. Nažalost, neki još uvijek sve što je nematerijalno, pa tako i intelektualne usluge, nisu spremni vrednovati, niti koristiti, pa uče na vlastitim pogreškama.

Traže li poduzeća, više nego prije, savjete kako da izađu iz poslovnih problema, ili je možda riječ o tome da ideja ima, ali nema novca?

– Od početka krize većina naših firmi je fokusirana na vatrogasne mjere u rješavanju financijskih problema. Nažalost, malo je firmi doživjelo krizu i kao dobru priliku za jačanje buduće tržišne pozicije. Većinu naših poduzeća kriza je zatekla s visokom razinom duga, pa je sada razumljiv njihov strah od rizičnijih pothvata. Međutim, oni koji imaju novac i snažnije bilance morali bi biti hrabriji u realizaciji ambicioznijih razvojnih planova i iskoristiti nemoć svojih regionalnih konkurenata za jačanje svoje pozicije. Naime, neke od prilika koje se pojavljuju sada, u vrijeme svjetske krize, neće se više nikada ponoviti.

Bi li, možda, i Vladi trebao konzultat za upravljanje u krizi? Mnoge države izdvajaju golem novac

za pomoć gospodarstvu. Kod nas tog novca, kako se govorilo cijele prošle godine, nema dovoljno. Je li problem u novcu, ili u idejama?

– Konzultacije sa stručnim ljudima korisne su uvijek, a ne samo u krizi. Sigurno je da su mnoge vlade opterećene operativnim problemima, pa teško nalaze vremena razmišljati na duži rok. Zato pametne vlade koriste usluge savjetnika, pogotovo oko krupnih strateških pitanja. Mi smo u Hrvatskoj imali loš primjer kada je bivši premijer, tek nakon izbijanja krize, oformio glomazni savjetnički tim, ali njegove savjete nije slušao. Imamo sada i dobar primjer gdje je nova premijerka osnovala manji ali operativniji tim čije savjete prihvaća.

Miljarde kuna bahato trošene

Za razliku od pameti, koje u Hrvatskoj ima, novca je trenutno manje, ali dobrim dijelom i zato što se pamet ranije nije baš cijenila i koristila. Sada nam nedostaju milijarde kuna koje su, iz prizemnih razloga, godinama bahato trošene. No, usprkos tome, ako država odlučnim mjerama povratu povjerenje poduzetnika i investitora, ideje će naći put do novca, kojega se može osigurati

Pomoći bržem izlasku iz krize kroz Kosoričin savjetnički tim

Nakon što smo završili intervju, objavljena je vijest da je premijerka Jadranka Kosor imenovala Željka Perića u svoj savjetnički tim za ekonomska i gospodarska pitanja, u kojem se već nalaze Željko Lovrinčević, Sandra Švaljek i Borislav Škegro.

– Osjećam kao obvezu da svojim znanjem i iskustvom, zajedno s ostalim kolegama u timu, pomognem bržem izlasku Hrvatske iz gospodarske krize, najteže od rata naovamo, komentirao je Perić imenovanje.

i kombinacijom javnih i privatnih izvora. Vrijeme će pokazati imamo li dovoljno ideja, jer novca će sigurno biti.

Što mislite o najnovijim Vladinim poticajima gospodarstvu putem HBOR-a i interventnog fonda?

– Ideje su dobre i trebamo ih podržati i pomoći da se što efikasnije realiziraju. Trebalo bi naći načina da kamate na kredite HBOR-a budu niže od sada spominjanih 6 ili 7 posto, jer objektivno – iako to izgleda puno bolje od sadašnjih desetak posto – naše kompanije se na tržištu bore sa svojim europskim konkurentima koji se financiraju s 3 ili 4 posto, pa će biti teško u takvim uvjetima popravljati konkurentnost.

Osim toga, puno naših poduzeća je prezaduženo i potreban im je svježi »equity«, vlasnički kapital, pa je dobrodošla ideja o pokretanju fondova za gospodarsku suradnju, koji bi, kroz dokapitalizacije, poduzećima nudili svježi kapital.

Neki kažu da je hrvatsko gospodarstvo u recesiji, a drugi upozoravaju da je riječ o nečemu težem – strukturnoj krizi. Što bi država trebala napraviti kako bi potaknula jačanje hrvatske proizvodnje i promjenu ekonomske strukture?

– Što možemo odgovoriti na pitanje: što su danas uporišne točke našega gospodarstva? Turizam s velikim kapitalnim zahtjevima i tromjesečnim intenzitetom aktivnosti? Brodogradnja, ovisna o ogromnim državnim subvencijama? Poljoprivreda s još uvijek rascjepkanom i neefikasnom proizvodnjom, usprkos milijardama kuna utrošenih na poticaje kroz dugi niz godina?

Potrebne teške odluke

Uz nedostatnu proizvodnju energije i nedefiniranu energetska politiku, ovakvo stanje ukazuje na ozbiljnu strukturnu krizu, koja je proistekla iz krize strateškog promišljanja u zadnjih desetak godina, nakon reintegracije cjelokupnog državnog teritorija.

Uz jasne smjernice i akcije za navedene djelatnosti Vlada mora smanjiti troškove administracije na svim nivoima, rasteretiti gospodarstvo i snažno poticati ulaganja u znanje i nove tehnologije. Puno će teških odluka trebati donijeti, a za to će biti neophodan politički konsenzus ključnih stranaka u zemlji.

Je li moguć takav konsenzus velikih političkih stranaka?

– Ako vladajuća stranka, koja promjene treba pokrenuti, zna da će zbog toga privremeno izgubiti na popularnosti, a druga velika stranka to iskoristiti, onda će se i dalje, tko god bio na vlasti, oklijevati s provođenjem promjena, ili one nikada neće biti dovoljno radikalne i cjelovite. A mi više nemamo ni vremena ni ostalih resursa i moramo napokon shvatiti da će naša sudbina biti još teža ukoliko se u realizaciju krupnih i bolnih promjena ne krene odmah.

Moj je dojam da o nekim ključnim promjenama obje velike stranke razmišljaju slično, pa bi barem oko njih trebali postići konsenzus, a oko ostalih, za gospodarstvo manje važnih, mogu se nastaviti sporiti.